

Βρυξέλλες, 2 Ιουνίου 2023
(OR. en)

9935/23

**Διοργανικός φάκελος:
2022/0347(COD)**

ENV 621
ENER 325
IND 281
TRANS 223
ENT 118
SAN 345
AGRI 297
CODEC 1019

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	14217/23 + ADD 1
Θέμα:	Πρόταση για οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα και καθαρότερο αέρα για την Ευρώπη (αναδιατύπωση) — Συζήτηση προσανατολισμού

Ενόψει της συζήτησης προσανατολισμού κατά τη σύνοδο του Συμβουλίου (Περιβάλλον) στις 20 Ιουνίου 2023, επισυνάπτονται για τις αντιπροσωπίες ενημερωτικό σημείωμα και ερωτήματα που εκπόνησε η Προεδρία για να συμβάλει στη διάρθρωση της συζήτησης.

Η Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων καλείται να λάβει υπό σημείωση το ενημερωτικό σημείωμα και τα ερωτήματα, ως έχουν στο παράρτημα του παρόντος σημειώματος, και να τα διαβιβάσει στο Συμβούλιο για τη συζήτηση προσανατολισμού.

Πρόταση για οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα και καθαρότερο αέρα για την Ευρώπη (αναδιατύπωση)

— Συζήτηση προσανατολισμού —

Ο καθαρός αέρας είναι απαραίτητος για την ανθρώπινη υγεία και τη διατήρηση του περιβάλλοντος. Κατά τις τελευταίες δεκαετίες έχουν επιτευχθεί σημαντικές βελτιώσεις στην ποιότητα του αέρα στην ΕΕ, αλλά περίπου 300 000 πρόωροι θάνατοι ετησίως και πολλές ασθένειες εξακολουθούν να αποδίδονται στην ατμοσφαιρική ρύπανση, η οποία συνεχίζει να αποτελεί την πρώτη περιβαλλοντική αιτία πρόωρου θανάτου στην ΕΕ.

Οι ισχύουσες οδηγίες¹ για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα αποτελούν μέρος ενός πλαισίου πολιτικής για καθαρό αέρα, το οποίο περιλαμβάνει και άλλες νομοθετικές πράξεις που καθορίζουν πρότυπα εκπομπών από βασικές πηγές και ρυθμίζουν τη μείωση των εθνικών εκπομπών. Η ατμοσφαιρική ρύπανση επηρεάζεται επίσης από άλλες πολιτικές που έχουν αντίκτυπο στις μεταφορές, τη βιομηχανία, την ενέργεια, τη γεωργία και άλλους τομείς.

Από έλεγχο καταλληλότητας τον οποίο δημοσίευσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2019 συνήχθη το συμπέρασμα ότι οι οδηγίες για την ποιότητα του αέρα ήταν εν μέρει αποτελεσματικές όσον αφορά τη βελτίωση της ποιότητας του αέρα και την επίτευξη των προτύπων ποιότητας του αέρα, αλλά ότι δεν έχουν επιτευχθεί όλοι οι στόχοι τους μέχρι σήμερα.

Σε συνέχεια της δέσμευσης που ανέλαβε η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία², την οποία επιβεβαίωσε στην ανακοίνωσή της με τίτλο «Σχέδιο δράσης της ΕΕ για μηδενική ρύπανση των υδάτων, του αέρα, και του εδάφους»³, η προτεινόμενη αναθεώρηση των ισχυουσών οδηγιών για την ποιότητα του αέρα συγχωνεύει τις δύο οδηγίες σε μία και επιδιώκει τη στενότερη ευθυγράμμιση των προτύπων της ΕΕ για την ποιότητα του αέρα με τις συστάσεις του ΠΟΥ, τη βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου και την ενίσχυση της παρακολούθησης, της ανάπτυξης μοντέλων και των σχεδίων της ποιότητας του αέρα.

¹ Οδηγία 2004/107/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Δεκεμβρίου 2004 σχετικά με το αρσενικό, το κάδμιο, τον υδράργυρο, το νικέλιο και τους πολυκυκλικούς αρωματικούς υδρογονάνθρακες στον ατμοσφαιρικό αέρα και οδηγία 2008/50/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 2008 για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα και καθαρότερο αέρα για την Ευρώπη.

² 15051/19 + ADD 1.

³ 8753/21 + ADD 1-3.

Κατάσταση των εργασιών στο Συμβούλιο

Στις 26 Οκτωβρίου 2022, η Επιτροπή ενέκρινε την πρότασή της για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα και καθαρότερο αέρα για την Ευρώπη (αναδιατύπωση)⁴. Η Επιτροπή υπέβαλε την πρότασή της και τη συνοδευτική εκτίμηση επιπτώσεων στην Ομάδα «Περιβάλλον» στις 18 Νοεμβρίου 2022. Η πρόταση υποβλήθηκε στη συνέχεια στο Συμβούλιο (Περιβάλλον) κατά τη σύνοδό του στις 20 Δεκεμβρίου 2022.

Αρχής γενομένης από τον Ιανουάριο, η Ομάδα εξέτασε την πρόταση σε πέντε συνεδριάσεις υπό τη σουηδική Προεδρία. Η Ομάδα συζήτησε επίσης λεπτομερέστερα τα άρθρα 1 έως 11 και η Προεδρία υπέβαλε ένα πρώτο συμβιβαστικό κείμενο που καλύπτει τα εν λόγω άρθρα.

Οι συζητήσεις που έχουν διεξαχθεί μέχρι στιγμής στην Ομάδα είναι θετικές και εποικοδομητικές και αποσαφήνισαν πολλά σημεία της πρότασης. Συνολικά, πολλές αντιπροσωπίες είναι θετικές ως προς την πρόταση, αλλά ορισμένες διατηρούν επίσης ανησυχίες όσον αφορά το κόστος που αφορά τα πρότυπα ποιότητας του αέρα και τη διακυβέρνηση με μεγαλύτερη φιλοδοξία, καθώς και σχετικά με άλλες πτυχές της πρότασης, συμπεριλαμβανομένης της σύνδεσής της με άλλες νομοθετικές πράξεις που επηρεάζουν την ποιότητα του αέρα και τις διατάξεις σχετικά με την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, τις αποζημιώσεις και τις κυρώσεις.

Θέματα συζήτησης

Προκειμένου να παράσχει καθοδήγηση για τη διεξαγωγή περαιτέρω εργασιών σε τεχνικό επίπεδο, η Προεδρία καλεί το Συμβούλιο (Περιβάλλον) να επεξεργαστεί πιο ενδελεχώς τα ακόλουθα θέματα κατά τη σύνοδό του στις 20 Ιουνίου 2023.

⁴ 14217/22 + ADD 1-8.

Γενικό επίπεδο φιλοδοξίας για την αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης

Τα επικαιροποιημένα και ενισχυμένα πρότυπα ποιότητας του αέρα αποτελούν βασικό μέρος της πρότασης. Με βάση την έρευνα και τις νέες γνώσεις σχετικά με τις επιπτώσεις της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στην υγεία, ο ΠΟΥ επικαιροποίησε τις κατευθυντήριες γραμμές του για την ποιότητα του αέρα το 2021. Μετά την αξιολόγηση των διαφόρων δεσμών μέτρων πολιτικής, η Επιτροπή πρότεινε σύνολο προτύπων για την ποιότητα του αέρα, συμπεριλαμβανομένων οριακών τιμών για 11 ουσίες και τιμές-στόχου για το όζον, που πρέπει να επιτευχθούν έως το 2030. Οι προτεινόμενες οριακές τιμές καθορίζονται σε επίπεδα που συνιστά «στενότερη ευθυγράμμιση» με τις κατευθυντήριες γραμμές του ΠΟΥ. Τέθηκε ως προθεσμία το 2030 ώστε να εξασφαλιστεί ότι ο συνολικός χρόνος και ο χρόνος για τον συντονισμό με συναφείς πολιτικές, όπως η δέσμη «Fit for 55», είναι επαρκείς. Προτείνεται επανεξέταση ανά πενταετία, προκειμένου να αξιολογείται αν τα πρότυπα που ορίζονται στην προτεινόμενη οδηγία εξακολουθούν να είναι κατάλληλα ή αν πρέπει να αναθεωρηθούν, ώστε να εξασφαλίζονται ευθυγράμμιση με τις κατευθυντήριες γραμμές του ΠΟΥ και συνεχής πρόοδος προς ένα περιβάλλον απαλλαγμένο από τοξικές ουσίες το 2050.

Εκτός από τις οριακές τιμές που προτάθηκαν τελικά, η Επιτροπή εξέτασε δύο άλλες επιλογές: λιγότερο περιοριστικές οριακές τιμές που οδηγούν σε «μερική ευθυγράμμιση» ή αυστηρότερες τιμές που οδηγούν σε «πλήρη ευθυγράμμιση» με τις κατευθυντήριες γραμμές του ΠΟΥ. Από την εκτίμηση επιπτώσεων της Επιτροπής προκύπτει ότι και οι τρεις επιλογές θα έχουν σημαντικά οφέλη για την υγεία και το περιβάλλον που υπερβαίνουν το κόστος, αν και σε διαφορετικό βαθμό. Παρά ταύτα, από τις συζητήσεις στην Ομάδα προκύπτει ότι ορισμένες αντιπροσωπίες θεωρούν ότι οι διοικητικές και άλλες δαπάνες που συνδέονται με την επίτευξη των προτεινόμενων οριακών τιμών είναι υπερβολικά επαχθείς λόγω οικονομικών περιορισμών.

Σημαντικοί παράγοντες για την επίτευξη των προτεινόμενων προτύπων ποιότητας του αέρα

Εκτός από τον καθορισμό νέων προτύπων για την ποιότητα του αέρα, η πρόταση επικαιροποιεί και αναπτύσσει περαιτέρω διάφορα άλλα μέρη του πλαισίου πολιτικής για την ποιότητα του αέρα, ούτως ώστε να καταστούν αποτελεσματικότερες οι προσπάθειες για να βελτιωθεί η ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα και να επιτευχθούν τα πρότυπα ποιότητας του αέρα. Αυτό περιλαμβάνει, για παράδειγμα, διατάξεις σχετικά με τα εξής: σχέδια για την ποιότητα του αέρα· αποτροπή των παραβιάσεων των προτύπων ποιότητας του αέρα ή χρονικός περιορισμός τους κατά το δυνατόν· πώς και πού αξιολογείται και παρακολουθείται η ποιότητα του αέρα· συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τη διασυνοριακή ρύπανση· χρήση της προσομοίωσης μέσω μοντέλου της ποιότητας του αέρα· και ενημέρωση του κοινού για την ποιότητα του αέρα.

Η Ομάδα συζήτησε λεπτομερώς τις διατάξεις αυτές, ενώ εξέτασε και πτυχές, όπως η ανάγκη εναρμόνισης μεταξύ των κρατών μελών για λόγους συγκρισιμότητας, οι διοικητικές δαπάνες που σχετίζονται με πιο φιλόδοξους στόχους παρακολούθησης και αξιολόγησης, οι διασυννοριακές πτυχές της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, οι νέες διατάξεις σχετικά με την πρόσβαση στη δικαιοσύνη και την αποζημίωση και οι ενισχυμένες διατάξεις σχετικά με τις κυρώσεις.

Όπως προαναφέρθηκε, η κατάσταση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης επηρεάζεται επίσης από άλλες πολιτικές που έχουν αντίκτυπο σε βασικές δραστηριότητες και τομείς. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν ορισμένες προτάσεις, οι οποίες τελούν επί του παρόντος υπό διαπραγμάτευση, συμπεριλαμβανομένων, για παράδειγμα, των προτύπων εκπομπών Euro 7 για τα οδικά οχήματα, των προτύπων CO₂ για τα βαρέα επαγγελματικά οχήματα και της αναθεώρησης της οδηγίας για τις βιομηχανικές εκπομπές. Οι αντιπροσωπίες ανέφεραν ότι είναι σημαντικό αυτές και άλλες νομοθετικές πράξεις που επηρεάζουν την ποιότητα του αέρα να καθοριστούν σε επίπεδα φιλοδοξίας που συνάδουν με τα πρότυπα ποιότητας του αέρα, τα οποία θα θεσπιστούν μέσω της εν εξελίξει αναθεώρησης των οδηγιών για την ποιότητα του αέρα.

Ερωτήματα προς τους υπουργούς

Για να καθοδηγήσουν τις περαιτέρω εργασίες επί του φακέλου αυτού, οι υπουργοί καλούνται να ανταλλάξουν απόψεις με βάση τα ακόλουθα ερωτήματα:

1. Θεωρείτε ότι τα προτεινόμενα πρότυπα ποιότητας του αέρα και η έναρξη ισχύος τους από το 2030 αποτελούν κατάλληλο επίπεδο φιλοδοξίας για την αντιμετώπιση της ρύπανσης του ατμοσφαιρικού αέρα;
2. Ποιοι θεωρείτε ότι είναι οι σημαντικότεροι παράγοντες για την επίτευξη των προτύπων ποιότητας του αέρα και του μακροπρόθεσμου στόχου μηδενικής ρύπανσης; Αντιμετωπίζονται ικανοποιητικά στην προτεινόμενη οδηγία;